

LAITILAAAN

Laitilan

VUOSI 2013

Sisältö

<i>Toimitusjohtajan katsaus</i>	s. 3
<i>Yhtiö</i>	s. 4
<i>Yhtiön toimialasta Suomessa</i>	s. 4
<i>Olellaisia tapahtumia tilikaudella</i>	s. 5
<i>Tuotanto, liikevaihto, tulos ja tunnuslukuja</i>	s. 6
<i>Tuotekehitys ja uudet tuotteet</i>	s. 7
<i>Liiketoiminnan riskeistä</i>	s. 8
<i>Yhtiön ympäristönsuojelun periaatteita</i>	s. 9
<i>Henkilöstö</i>	s. 9
<i>Osakepääoma, omat osakkeet ja valtuutukset</i>	s. 10
<i>Osakkeenomistajat ja yhtiön johdon osakeomistus</i>	s. 10
<i>Yhtiön johto ja tilintarkastajat</i>	s. 11
<i>Arvio todennäköisestä kehityksestä kuluvalle tilikaudella</i>	s. 11
<i>Hallituksen esitys osingonjaosta</i>	s. 11
<i>Tuloslaskelma</i>	s. 12
<i>Tase</i>	s. 13
<i>Tilintarkastuskertomus</i>	s. 14

RAUMALLE

VALTATIE

TURKUUN

ILOISET IHMISET

SE ENSMÄNE LAITLA WIRVOTUSJUAMATEHRAS 1912

Laitilan ensimmäinen virvoitusjuomatehtailija oli uusikaupunkilaissyntyinen Frans Emil Weranen. Nuorena merillä seilannut Weranen aloitti vuonna 1912 uran limonadinvalmistajana. Monelle laitilalaiselle tulevat Frans Werasesta ensimmäisenä mieleen puiset käsikärryt, joilla tehtailija kuljetti valmistamaansa limonadia janoisille. Veranen vei kärryillään juomakoreja jopa Turkuun saakka, ja perimätiedon mukaan juoksujalkaa.

Kesällä 1928 Werasen virvoitusjuomatehdas sai paikallisen kilpailijan, kun Leinmäeltä kotoisin olleet veljekset Oskar ja Juho Aaltonen sekä Ossian Tala perustivat Laitilan Uuden Virvoitusjuomatehtaan. Tarkoitus oli valmistaa limonadia etupäässä Aaltosten pitämiin sekatavarakauppoihin ja Talan kahvilaan, mutta juomia riitti myytäväksi muillekin. Tehdas toimi paikalla, jossa ennen sijaitti tuulimylly, josta oli alkujaan pitänyt tulla ikiliikkuja.

Nykyisen Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan toiminta-ajatuksena on vuodesta 1995 alkaen ollut laadullisesti ja mielikuvallisesti ylivoimaisten juomien tuottaminen. Nostalgisia juomia valmistettiin itse tehdyillä laitteilla käsityönä aina etikettien liimausta myöten. Asiaan kuului, että kenelläkään limonaadin valmistajista ei ollut tietoa alasta, mutta tekemisen palo oli suuri. Ensimmäisen limonaadipullon osti laitilainen herrasmies Poukanmäen perinnepäivillä, eikä hän ole vielä tullut laadusta valittamaan.

Kuten edellä olevasta huomaamme, on Laitilan Wirvoitusjuomatehtaalla pitkä ja kunniakas perinne vaalittavanaan. Juoma-ala on muuttunut muun yhteiskunnan mukana kuluneen reilun sadan vuoden aikana. Jokaisen laitilalaisen virvoitusjuomatehtaan perustamisen taustalla on ollut palava intohimo tuottaa mielihyvää kanssaihmisille, olkoonkin että liikkeelle on aina lähdetty täydellisestä tietämättömyydestä.

Virvoitusjuomateollisuus on teollisuuden ala, joka on menneinä aikoina ollut vakaata, säänneltyä ja vähän kilpailtua. Noista ajoista nykypäivään jäljelle on jäänyt vain sääntely. Tosin sääntelykin on jossain vaiheessa loputtava, kun kukaan ei enää keksi lisää säänneltävää. Onneksi maailma muuttuu myös positiiviseen suuntaan. Laitilan Wirvoitusjuomatehdas on surffannut pitkään suomalaisen pienpanimoiteollisuuden aallon harjalla ja olemmepa tainneet myrskyjä välillä itsekkin nostatella. Tyrskyjen yltyessä tarkoituksemme on saavuttaa yhä korkeampia aallon harjoja täyttäessämme visiotamme Suomen kauneimmasta, halutuimmasta ja kiihkeimmästä juomatehtaasta. Missiomme on vaihtoehtojen tarjoaminen ja sitä toteuttaessamme saavutimme menneellä tilikaudella jälleen kelpo tuloksia. Liikevaihtomme kasvoi, nettotulos parani ja mikä tärkeintä, juomamme nauttivat kansan suurta suosiota ja ihmekös tuo, sillä valmistimmehan jälleen kerran muun muassa Suomen parasta olutta. Vaikka olemme edelleenkin pieniä, on maineemme laajalti tunnustettu. Taloustutkimuksen tekemän asiakastytyväisyysmittauksen mukaan Laitilan Wirvoitusjuomatehdas on Suomen toiseksi arvostetuin virvoitusjuomabrändi. Asiakastytyväisyydelle on hyvä rakentaa tulevaisuutta.

Kuluvaan tilikauteen 2014 suhtaudumme suurella mielenkiinnolla ja vankkumattomalla uskolla. Tehtämme työntekijät ovat jälleen valmistaneet täydellisen onnistuneita uutuustuotteita, joita ripeä myyntikenttämme ilolla myy. Kuumaan kesään kannattaa valmistautua tutustumalla yhtiön tuotteisiin osoitteessa www.laitilan.com. Visuaalisten nautintojen jälkeen onkin aika rientää lähimpään myymälään tai ravitsemusliikkeeseen tekemään lähempää tuttavuutta tehtämme makoisten tuotoksien kanssa.

Rami Aarikka
toimitusjohtaja

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS tilikaudelta 1.1.-31.12.2013

Yhtiö

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n päätoimiala on virvoitusjuoma- ja panimoteollisuuden tuotteiden valmistus ja tukkukauppa. Yhtiö on rekisteröity kaupparekisteriin 23.3.1994. Yhtiön kotipaikka on Laitilan kaupunki.

Yhtiöllä on aputoiminimä Fisutta, Koulutustoimisto Monessa, Helsingin Wirvoitusjuomatehdas, Aletrade Finland ja Mestaripanimo.

Yhtiön toimialasta Suomessa

Suomessa toimii kaksi panimoyhdistystä: Pienpanimoliitto ry sekä Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry. Pienpanimoliittoon kuuluu kaksikymmentäkuusi (26) panimoa.

Jäsenistä suurin ja samalla kaikista Suomessa toimivista panimoista neljänneksi suurin panimo on Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy. Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliittoon kuuluu kuusi panimoa: Captol Invest Oy, Oy Hartwall Ab (Royal Unibrew), Nokian Panimo Oy, Olvi Oy, Saimaan Juomatehdas Oy ja Oy Sinebrychoff Ab (Carlsberg).

Suomessa panimotuotteiden kokonaismyynti tilastoidaan ja ilmoitetaan Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry:n kuuden jäsenyrityksen myynnin mukaan. Näistä tilastoista siis puuttuu liiton ulkopuolisten yhtiöiden koko myynti.

Suomen Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyritysten kotimaanmyynti oli vuonna 2013 yhteensä 778,6 miljoonaa litraa. Kokonaismyynti nousi 0,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Olutmyynti vuonna 2013 oli yhteensä 395,2 miljoonaa litraa. Oluen kokonaismyynti nousi 0,9 %.

Siiderin myynti Suomen Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyrityksillä oli yhteensä 30,2 miljoonaa litraa ja long drink -juomien 38,8 miljoonaa litraa. Siiderimyynti laski

1,6 prosenttia. Long drink -juomien myynti laski 6,4 prosenttia. Virvoitusjuomia myytiin yhteensä 247,5 miljoonaa litraa, joka on 0,2 miljoonaa litraa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kivennäisvesien myynti nousi 5,6 prosenttia 66,8 miljoonaan litraan.

Markkinaosuuksien muutos juomapakkauksissa jatkui edelleen. Tölkin osuus oluen myynnistä oli 78 %, kun se edellisenä vuonna oli 75 %. Siidereissä ja long drinkeissä tölkin osuus kasvoi 57,9 %:iin, kun se edellisenä vuonna oli 57,2 %. Virvoitusjuomissa tölkin osuus oli 6,6 %, kun se edellisenä vuonna oli 5,8 %. (Lähde: Suomen Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton kotisivut.)

Olellaisia tapahtumia tilikaudella

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan investoinnit olivat tilikaudella nettona yhteensä 701.657,61 (3.591.816,94) euroa. Investoinneista kohdistui rakennuksiin 202.671,41 (1.994.092,89) euroa, koneisiin ja laitteisiin sekä järjestelmiin 497.936,20 (1.597.724,05) euroa. Sijoitukseen kohdistui 1.050,00 (1.000,00) euroa. Yhtiö kirjasi tilikaudella investointeihin investointitukea 0,00 (317.096,56) euroa.

Tilikauden aikana yhtiö ajoi alas Viron sivuliikkeensä toiminnan. Ajatus myyntitoiminnan harjoittamisesta Viron maaperällä ei ottanut riittävästi tuulta alleen. Hallituksen johtopäätös kokemuksesta oli, että kannattava Viron maamynti edellyttäisi omaa tuotantolaitosta Virossa.

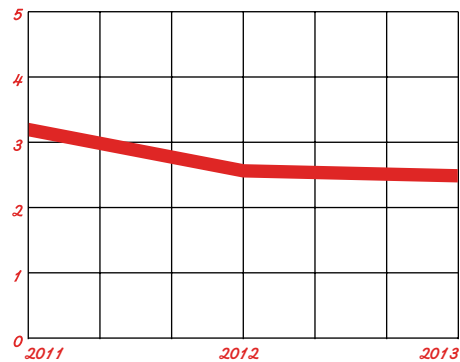
Tilikauden aikana yhtiön ISO 14001 ympäristöjärjestelmä sertifioitiin. Aikaisemmin yhtiölle on sertifioitu ISO 22000 elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmä. Sertifiointina on toiminut Bureau Veritas.

Tilikauden 2013 aikana yhtiö rakennutti uuden höyrykeskuksen laitteineen turvatakseen entistäkin tehokkaamman ja ympäristöystävällisemmän energiantuotannon.

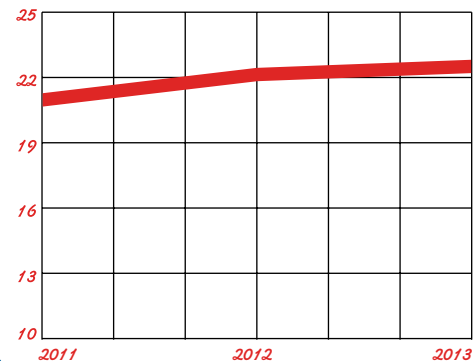
Pienpanimotoiminta elää sekä Suomessa että maailmalla nousukautta. Uusia pienpanimoita syntyi Suomeen tilikauden aikana tahdilla, mikä oli omiaan lisäämään kansalaisten kiinnostusta monipuolisiin oluisiin. Toisaalta koko panimo- ja virvoitusjuomateollisuus kärsii huomattavasti kasvaneesta Viron tuonnista sekä entistä tiukemmasta sääntelystä ja toistuvista veron korotuksista. Viron tuonnin vaikutukset alkoivat heijastua kotimaan myyntiin varsinkin loppukesän aikana. Vaikka kesä oli lämmin ja vähäsateinen, jäi alan kokonaismyynti melko vaisuksi Virossa tuotujen yksityisjuomien vuoksi. Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliiton jäsenyritysten noin 4 miljoonan litran kokonaismyyntin kasvu johtui noussesta joulukuun myynnistä, joka taas aiheutui kauppojen varautumisesta vuoden 2014 alussa tullessiin valmisteverojen korotuksiin. Ilman tätä noin 7 miljoonan litran myyntipiikkiä olisi vuoden kokonaismyynti jäänyt miinukselle.

Alan tuskailla yhä kiristävän sääntelyn kourissa, pysyi Laitila kuitenkin kasvu-uralla. Omien tuotemerkkien liikevaihto kasvoi 8,9 %. Litramääräinen omien tuotemerkkien myyntin kasvu oli lähes miljoona litraa. Yhtiön sopimus- tuotantotuotteiden yhteismyynti laski.

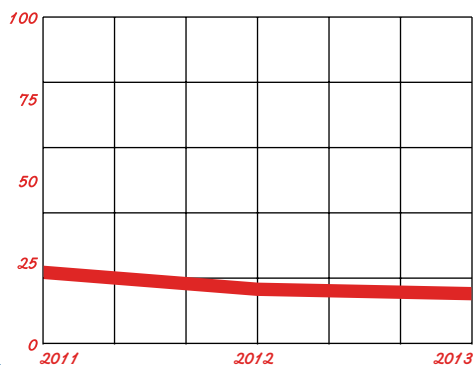
Liikevoitto, miljoonaa euroa

Liikevaihto, miljoonaa euroa

Oman pääoman tuotto, %

Tuotanto, liikevaihto, tulos ja tunnuslukuja

Yhtiön kokonaistuotanto tilikauden aikana oli 25,7 miljoonaa litraa (25,9 ja 23,8). Tuotantolitrojen lasku johtui vähentyneestä sopimusvalmistuksesta. Yhtiön liikevaihto kasvoi 2,1 % verrattuna edelliseen tilikauteen.

Yhtiön liikevoitto oli 11,2 % liikevaihdosta (12,0 %). Liikevoittoprosentin laskuun oleellisesti vaikuttivat nousseet henkilöstö- ja toimitilakulut. Suunnitelman mukaiset poistokirjaukset olivat tilikaudella 1.618.142,71 euroa. Verotuksessa tehtiin 303.271,29 euroa suuremmat poistot. Tämä ilmenee tuloslaskelman alaosassa poistoeron muutoksena ja taseessa tilinpäätössiirtojen kertymän (poistoerojen) kasvuna.

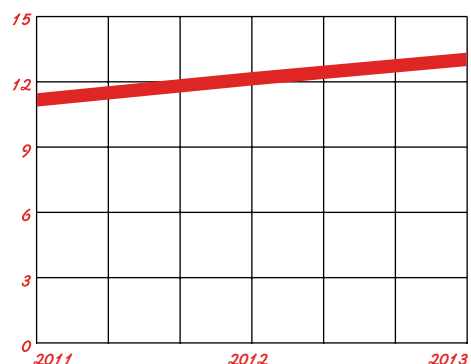
Taloudellisia tunnuslukuja:

Tilikausi	2013	2012	2011
Liikevaihto	22.600.727	22.132.229	20.976.773
Liikevoitto	2.522.899	2.659.310	3.221.792
Liikevoitto-%	11,2 %	12,0 %	15,4 %
Oman pääoma tuotto-%	15,5 %	17,8 %	23,3 %
Omavaraisuusaste-%	55,4 %	51,4 %	53,3 %

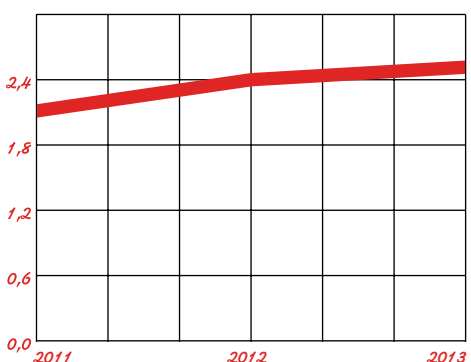
Oman pääoman tuottoprosentti on laskettu: (tilikauden tulos ennen satunnaisia eriä miinus tuloverot) / (keskiarvo vuoden alun ja lopun taseen osoittamasta omasta pääomasta + 80 % / 75,5 % / 74 % kertyneestä poistoerosta) x 100. Yhtiön johto pitää tätä laskentatapaa oikeutettuna, koska konsernimuotoiset kilpailijat konsernitalinpäätöksissään jakavat poistoeron kaltaiset tilinpäätöskertymät omaan pääomaan ja verovelkaan. Omavaraisuusaste on laskettu vastaavasti poistoerolla näin korjatun oman pääoman mukaan, mikä oli 31.12.:

	2013	2012	2011
Korjattu oma pääoma	13.191.176	12.154.525	11.213.342
Ulkona olevat osakkeet	5.125.092 kpl	5.125.092 kpl	5.125.092 kpl
Osaketta kohden euroa	2,57	2,37	2,19

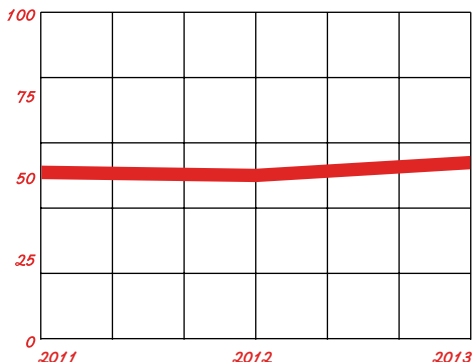
Korjattu oma pääoma, miljoonaa

Osakkeita kohden euroa

Omavaraisuusaste, %

Tuotekehitys ja uudet tuotteet

Yhtiö harjoittaa aktiivista tuotekehitys- ja tutkimustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on kehittää markkinoille uusia, innovatiivisia ja kannattavia tuotteita ja tuoteryhmiä. Vuotuiset kehityskulut on kirjattu yhtiön tilikauden kuluihin. Yhtiön tunnetuimmat omat tuotemerkit ovat alkoholituotteista Kukko- ja Kievari-oluet, Into-lonkerot, Oiva-siiderit ja Oiva Skumppa sekä Brändy Long Drink. Virvoitusjuomissa yhtiö valmistaa vanhan ajan limonadeja kuten Sitruunasoodaa, Laitilan Mehulimonadeja sekä Herra Hakkaraisen limonadeja.

Tilikauden aikana lanseerattiin Duudsonit Jekkuli-monaati Pinkki Päärynä ja Vihreä Vadelma. Kievari olutsarjaan tuotiin perinteinen Kievari Mämmi sekä kesäoluenä Kievari Kölssi. Alkon käsityöläisluena lanseerattiin suodattamaton Kukko Ale 5,5 %.

Yhtiön oluet jatkoivat menestystään valtakunnallisissa olutkilpailuissa. Helsinki Beer Festivalilla Kievari Imperiaali Stout valittiin Vuoden Olueksi ja Kievari Barley Wine voitti kultaa sarjassa Vahva Ale (yli 6,0 %).

Suomalainen Olut ry:n järjestämässä kilpailussa Kievari Imperiaali Stout valittiin

Suomen Parhaaksi Olueksi. Kievari Imperiaali Stout voitti luonnollisesti myös oman sarjansa Ale yli 4,7 %. Lisäksi Kievari Portteri voitti oman sarjansa Lager yli 4,7 % ja Kukko Tumma voitti oman sarjansa Lager enintään 4,7 %. Lisäksi yhtiö kehitti useita private label- tuotteita.

Tilikauden 2014 alussa Alkon käsityöläisluena lanseerattiin yhteistyössä Mikael Agricola -seuran kanssa Kievari Agricola 8,5 %. Kevään uutuustuotteina lanseerattiin Laitilan Kesä Drinkkilonkero 4,7 % sekä Benji Bananas Banaanilimu. Oluisiin tuotiin Kukko Vehnä 4,7 % sekä Kievari Ameriikan Ale 4,7 %. Lisäksi pääsiäiseksi pantiin uudistunut Kievari Mämmi Stout 5,8 %. Kevään aikana on vielä tarkoitus lanseerata hanamyyniin gin-pohjainen Laitilan Greippi Lonkero 5,5 %.

Liiketoiminnan riskeistä

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa liiketoimintaan ja asetettujen tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat uhat ja mahdollisuudet. Riskienhallinnan tavoitteena on myös ennaltaehkäistä riskien toteutumista ja varautua hallittuun toimintaan poikkeamatilanteissa. Hallitus vastaa yhtiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty. Jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on oma vastuu tunnistaa yhtiön tavoitteiden toteutumista uhkaavia riskejä. Riskienhallinnalla turvataan yhtiön liiketoiminnan jatkuvuus ja strategian toteutuminen.

- Jatkuvässä muutoksessa sekä toiminnallisesti että lakiteknisesti olevaan panimo- ja virvoitusjuoma-alaan kuuluu luontaisesti liiketoiminnallisia riskejä. Toimialan riskien lisäksi yhtiö pyrkii välttämään muita liiketoiminnan jatkuvuutta vaarantavia tai oleellisesti vahingoittavia riskejä, jotka voivat aiheutua virheellisistä rekrytoinneista, epäonnistuneista sisäisistä prosesseista ja järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Yhtiön johto on määritellyt potentiaalisia riskejä, joilla voi olla vaikutusta tulevaisuuden kannattavuuteen ja kehitykseen.

Strategisia riskejä:

- Kiristynvä kilpailu voi heikentää yhtiön kannattavuutta.
- Jatkuvästi kasvava Viron tuonti aiheuttaa laskevaa myyntiä yhtiön suurille kilpailijoille. Tämä taas on omiaan aktivoimaan kilpailijoiden halukkuutta sopimusvalmistukseen.
- Satovaihtelut ja yleinen talouskehitys vaikuttavat oleellisesti raaka-ainekustannuksiin ja voivat sitä kautta aiheuttaa riskejä pitkäaikaisten tuotantosopimusten kannalta. Markkinamuutokset vaativat tuotannon jatkuvaa tehostamista ja aktiivista kustannustason seuranta.
- Yhtiön operatiivisia riskejä hallitaan kehittämällä sisäisiä prosesseja ja ohjeistuksia sekä huolehtimalla riittävästä sisäisestä valvonnasta ja tarkastuksesta. Riskejä pyritään hallitsemaan myös jatkuvälla automatisoinnin kehittämällä ja sen avulla kerättävällä tuotantotiedolla. Tuotannon tehokkuuden seurantaan on rakennettu mittareita, joiden avulla tehokkuutta pystytään seuraamaan luotettavasti. Operatiivisten riskien hallintaan liittyy myös työympäristön ja työolosuhteiden jatkuva kehittäminen.
- Henkilöstöriskinä tulevaisuudessa nähdään saatavuuteen liittyvät ongelmat. Riskiä pyritään ennakoimaan hyvän työntäjäkuvan ylläpidolla, joka edellyttää hyvää johtamista,

palkitsemis- ja koulutusjärjestelmien kehittämistä sekä varahenkilöjärjestelmän varmistamista.

- Yhtiöstä johtumattomien ulkopuolisten riskien välttämiseksi mahdolliset kriittiset pisteet on kartoitettu.
- Juomateollisuutta koskevien valmisteverojen jatkuvat korotukset lisäävät yksityistuontia halvemman verotuksen maista ja vaikuttavat negatiivisesti kotimaan myyntiin.
- Valtiovallan ennalta arvaamattomat ja panimotalalle mahdollisesti haitalliset päätökset voivat hankaloittaa kaikkien alan toimijoiden asemaa.

Rahoituksellisia riskejä:

- Rahoitusriskien hallinnalla pyritään minimoimaan rahoitusmarkkinoiden haitalliset muutokset ja niiden vaikutukset yhtiön tulokseen ja maksuvalmiuteen. Yhtiön lainat on sidottu lyhyisiin markkinakorkoihin. Markkinakorkojen muutokset vaativat aktiivista seuranta yhtiön hallitukselta. Osa yhtiön luotoista on suojattu korkojen nousua vastaan ja lisäsuojauksen tarvetta seurataan aktiivisesti.
- Likviditeettiriskin hallinnan tavoitteena on rahoituksen varmentaminen kaikissa tilanteissa.
- Yhtiön saatavien luottoriski on hyvin hallinnassa, sillä yhtiö myy merkittävän osan tuotteistaan vakavaraisille keskusliikkeille. Merkittäviä riskikeskittymiä ei ole näköpiirissä.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuus on pääomavaltainen toimiala. Suuri osa yhtiön varallisuudesta on sidottu tuotantolaitoksiin ja -laitteisiin. Siten esimerkiksi tulipalo, vakava konerikko tai ilkivalta voivat aiheuttaa merkittäviä omaisuus- ja keskeytysvahinkoja sekä muita epäsuoria haitallisia vaikutuksia yhtiön toimintaan. Yhtiö pyrkii suojautumaan näiltä riskeiltä arvioimalla riskienhallinnan kannalta tuotantolaitoksiaan, -laitteitaan ja -prosessejaan. Yhtiö tarkistaa vuosittain vakuutuksensa osana riskien kokonaishallintaa. Vakuutuksilla pyritään peittämään riskit, jotka on taloudellisesti tai muista syistä järkevää hoitaa vakuuttamalla. Yhtiössä on myös panostettu tilojen ja laitteistojen jatkuvaan kunnossapitoon, huoltoon ja vikojen ennaltaehkäisyyn.

Vireillä ei ole oikeudenkäyntejä tai muitakaan kiistakysymyksiä, jotka vaikuttaisivat oleellisesti yhtiön toiminnan tulokseen.

Yhtiön ulkopuolisiin riskeihin varaudutaan toimialan aktiivisella seurannalla ja toimintojen huolellisella suunnittelulla.

Yhtiön ympäristönsuojelun periaatteita

Yhtiöllä on Lounais-Suomen Ympäristökeskuksen (nykyään Etelä-Suomen Aluehallintovirasto) myöntämä ympäristölupa, jonka puitteissa yhtiö toimii. Yhtiö on sitoutunut noudattamaan kestävän kehityksen periaatteita ja ottamaan huomioon toiminnassaan terveys-, ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat. Toimintaa kehitetään ympäristö- ja laatuohjelman mukaisesti, päivittäen kehityskohteet vuosittain.

- Yhtiöllä on elokuussa 2013 sertifioitu ISO 14001:n mukainen ympäristöjärjestelmä.
- Vuodesta 2001 lähtien tuotantolaitoksella on käytetty sähköenergian lähteenä ainoastaan tulivoimaa.
- Yhtiön jätevesipäästöjä tarkkaillaan riippumattoman laboratorion toimesta.
- Panimosta syntyvä mallasjäte toimitetaan kaikki hyötykäyttöön seuraavasti:
 - o n. 500 kg yhtiön kesälampaiden ravinnoksi
 - o n. 5.000 kg paikallisen leipomon Kukko-mäskilimpun raaka-aineeksi
 - o n. 2.000.000 kg paikalliselle lihakarjatilalle eläintenrehuksi
- Lasi-, pahvi- ja muovijäte lajitellaan ja toimitetaan uudelleenkäyttöön.
- Puujäte myydään yhtiön kuormalavoja valmistavalle yritykselle teollisuushallin lämmityspolttoaineeksi.
- Yhtiön käyttämä kaukolämpö tuotetaan paikallisella sahalaitoksella jätetuusta.
- Alumiinijäte toimitetaan materiaalina hyödynnettäväksi.
- Ympäristöstävällisen teknologiansa ansiosta yhtiön panimolaitteisto käyttää noin 70 % vähemmän energiaa kuin perinteinen panimolaitteisto.
- Yhtiön koko henkilökunta on sitoutettu ympäristövastuulisuuteen omassa työympäristössään.

Henkilöstö

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan tavoitteena on olla yhtiö, jolla on hyvinvoiva ja parhaan mahdollisen osaamisen omaava sekä hyvin johdettu henkilöstö. Yhtiö henkilöstöi-

neen on sitoutunut noudattamaan seuraavaa yhdessä määriteltä toimintapolitiikkaa: *Toimintamme päämääränä on tuottaa laadukkaita laitilalaisia juomia siten, että ne täyttävät asiakkaiden ja loppukuluttajien laadulliset ja mielikuvalliset toiveet sekä viranomaisten toiminnalle asettamat vaatimukset. Koko henkilöstömme on sitoutunut jatkuvaan tuotteiden, palvelujen ja toiminnan laadun parantamiseen sekä ympäristöarvojen huomioimiseen. Kunnioitamme kaikessa toiminnassamme voimassa olevaa lainsäädäntöä. Asetamme toiminnallemme tavoitteita, joita seuraamme säännöllisesti. Reagoimme nopeasti mahdollisiin poikkeamiin, jolloin varmistamme kilpailukykyämme myös tulevaisuudessa. Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin ja koulutukseen varmistaen näin toimintapolitiikkamme sisäistämisen koko yhtiössä. Viestimme itsestämme avoimesti ja aktiivisesti kaikille tärkeille sidosryhmillemme.*

Yhteisenä tavoitteena on yhtiön liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen edistäminen. Työolosuhteiden jatkuvalla kehittämisellä yhtiö haluaa jatkossakin olla alueensa tavoitelluin työnantaja.

Tilikauden aikana yhtiön tuotannossa työskentelevät esimiehet osallistuivat johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävään koulutukseen. Lisäksi järjestettiin yhtiön sisäisiä koulutuksia.

Laitilan Wirvoitusjuomatehtaan arvot ovat:

Y = Yhteistyö

Y = Ylpeys

A = Asiakaslähtöisyys

Henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden lopussa 50 (48). Tilikauden aikana palveluksessa oli lisäksi 24 määräaikaista työntekijää. Yhtiön keskimääräinen työntekijämäärä tilikaudella oli 61 (2012 56 ja 2011 55). Henkilöstökulut tilikauden aikana olivat 2.889.133,04 (2.790.260,74) euroa. Henkilöstökulujen osuus oli 12,8 % (12,6 %) liikevaihdesta. Yhtiön koko henkilöstö oli kannustepalkkauksen piirissä. Yhtiö on solminut toimitusjohtajan kanssa toimitusjohtajasopimuksen.

Osakepääoma, omat osakkeet ja valtuutukset

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n osakepääoma oli tilikauden alkaessa ja päättyessä 43.074 euroa jakaantuen 5.125.806 osakkeeseen. Osakkeista 5.125.092 kpl on ulkona ja yhtiön hallussa on 714 kpl vastaten 0,01 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänimäärästä. Omat osakkeet ovat jääneet yhtiön haltuun aiemmalla tilikaudella eikä niitä ole silloisten säännösten määräajassa luovutettu eikä mitätöity.

Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Varsinainen yhtiökokous 4.6.2013 valtuutti hallituksen päättämään 4.6.2014 mennessä osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä. Valtuutus sisältää oikeuden poiketa osakeyhtiölain määrittämin rajoituksin osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta. Valtuutus sisältää oikeuden enintään 768.870 uuden osakkeen antamiseen sekä enintään 714 yhtiön hallussa olevan oman osakkeen luovuttamiseen maksua vastaan tai maksutta. Yhtiö ei järjestänyt valtuutuksen oikeuttamaa osakeantia eikä luovuttanut omia osakkeita tilikauden aikana eikä sen päätyttyä.

Osakkeenomistajat ja yhtiön johdon osakeomistus

Yhtiöllä oli tilikauden päättyessä 647 (603) osakasta. Tilikauden päättyessä ulkona oli 5.125.092 osaketta.

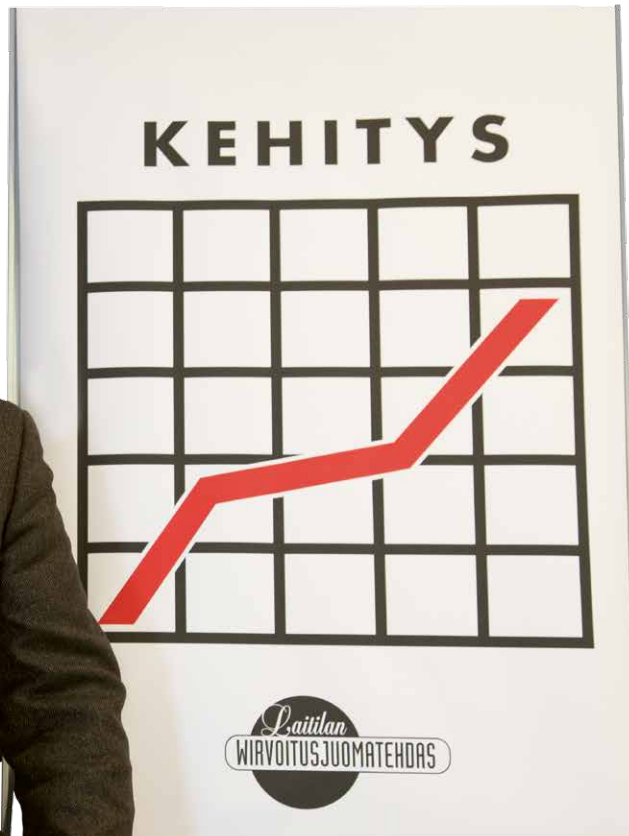
Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat ovat tilanteessa 31.12.2013:

Osakkeenomistajat tehtävä johdossa	osakkeita	%
Markku Pilppulan kp.	662 759	12,9 %
Rami Aarikka hallituksen jäsen, toimitusjohtaja	634 122	12,4 %
Kari Lehto	290 500	5,7 %
Totti Salko hallituksen jäsen	284 636	5,6 %
Jon Granström hallituksen jäsen, puheenjohtaja	281 337	5,5 %
Olli Laihonen hallituksen jäsen	239 316	4,7 %
Jukka-Pekka Isotupa	178 500	3,5 %

Seitsemän suurimman osakkaan omistus oli yhteensä 50,2 % ulkona olevista osakkeista ja äänistä.

Osakkeenomistajina luetelluiden lisäksi hallituksen jäsenistä Esa Wrang omistaa 2 000 osaketta ja Osmo Laine 500 osaketta. Yhtiön tilintarkastaja ja varatilintarkastaja eivät omista yhtiössä osakkeita.

Yhtiö pitää osake- ja osakasrekisteriä Oskari-osakasrekisteriohjelmalla. Yhtiö on luopunut paperisista osakkeista. Yhtiön osakkeilla käytiin tilikaudella yleisimmin kauppaa Privanet Capital Oy:n listaamattomien osakkeiden markkinapaikalla.

Yhtiön johto ja tilintarkastajat

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Jon Granström. Hallituksen muut varsinaiset jäsenet ovat Totti Salko, Rami Aarikka, Olli Laihonen, Esa Wrang, Osmo Laine ja Anne-Maria Antola-Pilppula.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Rami Aarikka.

Yhtiön tilintarkastaja on KHT Jouko Tukkiniemi ja varatilintarkastaja KHT Ville Anttila.

Arvio todennäköisestä kehityksestä kuluvalle tilikaudella

Yhtiön hallitus arvioi tilikauden liikevaihdon pysyvän suunnilleen vuoden 2013 tasolla, mutta myyntivolyymin laskevan hieman. Kannattavuuden uskotaan pysyvän hyvällä tasolla.

Hallituksen esitys osingonjaosta

Yhtiön voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 9.027.479,87 euroa, josta tilikauden voitto on 1.649.938,27 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään osakeyhtiölain tarkoittama maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle seuraavaa:

– osinkoa jaetaan 0,20 (edellisvuonna 0,20) euroa osakkeelta kullekin ulkona olevalle 5.125.092 osakkeelle eli yhteensä 1.025.018,40 (1.025.018,40) euroa

– tilikauden voitosta jätetään jakokelpoiseen omaan pääomaan 624.919,87 (601.712,89) euroa.

Tuloslaskelma

1.1. - 31.12.2013

1.1. - 31.12.2012

LIIVEVAIHTO	22 600 727,41	22 132 228,80
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos +/-	7 818,91	6 187,22
Valmistus omaan käyttöön	93 457,39	80 614,49
Liiketoiminnan muut tuotot	132 448,43	22 737,83
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-9 418 894,78	-9 480 994,72
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	27 260,90	158 202,03
Ulkopuoliset palvelut	-3 565 870,23	-3 237 999,61
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-12 957 504,11	-12 560 792,30
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 388 769,76	-2 269 416,56
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-396 315,17	-412 493,01
Muut henkilösivukulut	-104 048,11	-108 351,17
Henkilöstökulut yhteensä	-2 889 133,04	-2 790 260,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 618 142,71	-1 762 350,18
Liiketoiminnan muut kulut	-2 846 773,60	-2 469 054,97
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	2 522 898,68	2 659 310,15
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	20,00	20,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	2 454,69	6 271,68
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-34 874,47	-59 104,78
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-32 399,78	-52 813,10
VOITTO (TAPPIOA) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	2 490 498,90	2 606 497,05
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-303 271,29	-449 629,47
Tuloverot	-537 289,34	-530 136,29
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>1 649 938,27</u>	<u>1 626 731,29</u>

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet	269 928,25	256 631,34
Aineelliset hyödykkeet	13 389 127,77	14 319 959,78
Sijoitukset	25 901,05	24 851,05
Pysyvät vastaavat yhteensä	<u>13 684 957,07</u>	<u>14 601 442,17</u>

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	2 013 258,16	1 978 178,35
Lyhytaikaiset saamiset	4 111 146,37	4 972 166,43
Rahat ja pankkisaamiset	3 678 353,50	2 115 962,89
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	<u>9 802 758,03</u>	<u>9 066 307,67</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 487 715,10</u>	<u>23 667 749,84</u>

VASTATTAVAA**Oma pääoma**

Osakepääoma	43 074,00	43 074,00
Ylikurssirahasto	871 504,09	871 504,09
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	7 377 541,60	6 775 828,71
Tilikauden voitto (tappio)	1 649 938,27	1 626 731,29
Oma pääoma yhteensä	<u>9 942 057,96</u>	<u>9 317 138,09</u>

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Poistoero	4 061 400,05	3 758 128,76
------------------	---------------------	---------------------

Vieras pääoma

Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 016 139,51	3 063 599,02
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 547 459,51	2 822 684,40
Saadut ennakot	37 652,73	10 054,14
Ostovelat	1 498 876,63	1 445 904,19
Muut velat	1 917 659,91	2 764 223,60
Siirtovelat	1 466 468,80	486 017,64
Lyhytaikainen yhteensä	7 468 117,58	7 528 883,97
Vieras pääoma yhteensä	<u>9 484 257,09</u>	<u>10 592 482,99</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

<u>23 487 715,10</u>	<u>23 667 749,84</u>
-----------------------------	-----------------------------

Tilintarkastuskertomus

Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n yhtiökokoukselle

Olen tilintarkastanut Laitilan Wirvoitusjuomatehdas Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2013. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenani on antaa suorittamani tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatan ammatteettisia periaatteita. Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelen ja suoritan tilintarkastuksen hankkiakseni kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhtei-

siin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidolisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

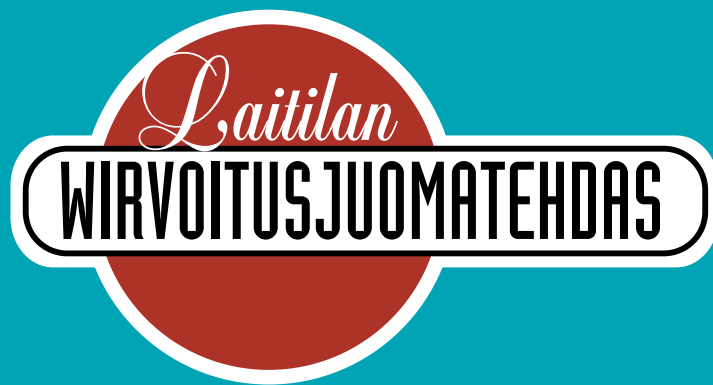
Muut lausunnot

Puollan tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollan vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltani tilikaudelta.

Laitilassa 27. päivänä maaliskuuta 2014

Jouko Tukkiniemi, KHT

osoite: Kasvitarhanpolku 4 A, 26100 Rauma

LAITILAN WIRVOITUSJUOMATEHDAS

Limonaadikuja 4, 23800 Laitila

Puhelin 02 856 526

www.laitilan.com